Metodik prevence sociálně patologických jevů (kód: 75-014-T)

Autorizující orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů: Pedagogika, učitelství a sociální péče (kód: 75)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 7

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v pedagogické diagnostice a v depistáži rizikových jedinců a jevů ve škole nebo školském zařízení	7
Evaluace preventivní strategie a minimálního preventivního programu školy	6
Orientace v oblasti primární prevence rizikového chování	7
Metodické vedení učitelů a příprava programů primární prevence	7
Spolupráce metodika se sítí preventivních a poradenských služeb	7
Případová práce se žákem a jeho rodinou	7

Platnost standardu

Standard je platný od: 29.11.2016 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v pedagogické diagnostice a v depistáži rizikových jedinců a jevů ve škole nebo školském zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat depistážní diagnostické nástroje určené pro práci pedagogů	Písemné a ústní ověření
b) Popsat provádění depistáže rizikových jedinců s využitím ověřených screeningových metod	Ústní ověření
c) Charakterizovat rizikové faktory, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole nebo školském zařízení	Písemné a ústní ověření
d) Vysvětlit způsoby sledování změn sociálního klimatu, rizika vzniku, varovné signály rozvoje rizikového chování a cílená opatření k jejich včasnému odhalování a řešení	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Evaluace preventivní strategie a minimálního preventivního programu školy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsob přípravy koncepce primární prevence rizikového chování a minimálního preventivního programu pro školy	Ústní ověření
b) Popsat způsoby vyhodnocování minimálního preventivního programu školy nebo školského zařízení, uvést vhodné programy primární prevence podle cílové skupiny	Ústní ověření
c) Vyjmenovat způsoby monitorování a evaluace primární prevence, typy monitorovacích a evaluačních metod, typy evaluačních nástrojů	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v oblasti primární prevence rizikového chování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v problematice prevence rizikového chování (primární, sekundární, terciární), v typologii primárně preventivních programů, ve standardech odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování	Ústní ověření
b) Aplikovat poznatky o typech rizikového chování na základě rozboru kazuistiky	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat problematiku cílových skupin primární a nespecifické prevence, strukturaci preventivních programů dle věku dětí s respektováním sociálních podmínek a možnosti zařazování programů specifické prevence dle aktuálních potřeb	Ústní ověření
d) Uvést možnosti odborného zásahu ze strany školy při výskytu různých forem rizikového chování, zvláště pak popsat postup v případě ohrožení života dítěte	Ústní ověření
e) Uvést způsoby získávání odborných informací a prokázat základní přehled v odborné literatuře, periodikách, relevantních webových stránkách	Ústní ověření
f) Na příkladu uvést současné výzkumem podložené trendy, modely a strategie v primární prevenci, aktuální nabídku programů a metodik	Písemné ověření
g) Na příkladu popsat základní rizikové a protektivní faktory při vzniku rizikového chování (na úrovni jedince, rodiny, vrstevníků, společnosti)	Písemné ověření
h) Prokázat orientaci v poradenské a školní psychologii, speciální pedagogice a psychopatologii ve vztahu k roli školního metodika prevence	Písemné ověření
i) Vysvětlit principy etické práce ve školním poradenském prostředí a uvést zákonné normy pro práci s důvěrnými a citlivými údaji	Ústní ověření
j) Orientovat se v legislativních dokumentech věnujících se problematice primární prevence rizikového chování a v návazných oblastech (př. sociálně právní ochraně dětí)	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Metodické vedení učitelů a příprava programů primární prevence

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat způsoby metodické podpory učitelů v oblasti prevence rizikového chování	Ústní ověření
b) Uvést formy práce zaměřené na sebepoznávání, posilování sebereflexe, sociálních kompetencí, kritického myšlení a prosociálních forem chování	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat způsob realizace komplexního preventivního programu a postup tvorby nových programů prevence s pomocí doložené kazuistiky	Ústní ověření
d) Specifikovat principy vedení dokumentace spojené s výkonem funkce školního metodika prevence	Ústní ověření
e) Vysvětlit principy tvorby individuálního výchovného plánu a jeho realizace v závislosti na podmínkách školy, rodiny, popř. možnostech návazných institucí	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Spolupráce metodika se sítí preventivních a poradenských služeb

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat síť preventivních a poradenských služeb	Ústní ověření
b) Charakterizovat způsoby spolupráce metodika prevence s orgány místní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku rizikového chování, dále s okresním metodikem preventivních aktivit, popř. krajským školským koordinátorem prevence	Ústní ověření
c) Popsat možnosti spolupráce s krizovými, poradenskými a preventivními zařízeními, s institucemi zajišťujícími sociálně právní ochranu dětí a mládeže	Ústní ověření
d) Uvést formy spolupráce se všemi členy týmu školního poradenského pracoviště, zejména s výchovným poradcem a třídními učiteli, případně s psychologem a speciálním pedagogem	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Případová práce se žákem a jeho rodinou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat principy vedení poradenského, motivačního či preventivního rozhovoru se žákem a jeho rodinou adekvátně věku dítěte a řešené situaci	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit pravidla komunikace školy s rodinou žáka se závažnými problémy a strategie motivace ke spolupráci	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Aplikovat poznatky z různých kazuistik do práce s rodinou, popsat postup v případě podezdření na týrané, zanedbávané a zneužívané dítě	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat základy krizové intervence v náročných životních situacích a způsob předání informací o návazné péči žákovi či jeho rodině	Ústní ověření
e) Specifikovat konkrétní postupy a strategie při řešení šikany (ve všech stádiích) ve škole dle metodického pokynu MŠMT	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Prokázat znalost principů práce se skupinou (školní třídou)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.
Autorizovaná osoba má k dispozici platné dokumenty vymezující školní poradenské služby (vyhláška, metodické pokyny). Uchazeč musí splnit alespoň jednu z následujících podmínek:
a) pedagogická kvalifikace pro výkon činnosti pedagogického pracovníka
b) dvouletá pedagogická praxe (druh aprobace není rozhodující)
c) absolvování specializačního studia pro výkon specializovaných činností v oblasti sociálně patologických jevů (vyhláška č. 317//2005 Sb.).
Zkoušku může konat i uchazeč bez absolutoria uvedeného specializačního studia, v takovém případě předloží porovnatelnou písemnou práci odpovídající obsahem i rozsahem závěrečné práci specializačního studia.

Zkoušející si připraví ke zkoušce 5 typů kazuistik, které bude obhajovat a které umožní prokázat kompetence školního metodika prevence v oblasti dovedností.
Primární prevence v podmínkách školy a její zařazení do školních poradenských služeb
Specifika role školního metodika prevence v systému práce školy
Systém primární prevence ve školství
Školní třída, její vedení a diagnostika
Rodina a komunikace s rodiči (osobami odpovědnými za výchovu)

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat jeden z těchto požadavků:

a) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na psychologii, 5 let praxe v systému školních nebo školských poradenských služeb odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.
b) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na speciální pedagogiku, 5 let praxe v systému školních nebo školských poradenských služeb odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, www.msmt.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

notebook s připojením na internet
flipchart a fixy
zákony, vyhlášky, metodické pokyny
ukázky diagnostických postupů (nástrojů)

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro veřejné služby a správu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Národní ústav pro vzdělávání
1. lékařská fakulta Praha
Pedagogická fakulta UK Praha
Pedagogicko-psychologické poradny